

Присвячуються 300 річчю
від дня народження Г.С. Сковороди

5th International conference of young sciences

KHARKIV FORUM OF NATURAL SCIENCES

П'ята міжнародна конференція молодих учених

ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ

19-20 травня 2022 р.

Харків 2022

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Факультет природничої, спеціальної і здоров'язбережувальної освіти
Поморська академія у Слупську «Інститут біології і наук про землю»
Вроцлавський університет, Польща
Грайфсвальський університет (м. Грайсфальд, Німеччина),
Факультет державної політики, Сілезький університет в Опаві (Чехія)
Національний природний парк «Гомільшанські ліси»,
ГО «Українське ентомологічне товариство»**

До 300-річчя з дня народження Г. С. Сковороди

**П'ЯТА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ
ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ
19-20 травня 2022 р.**

(електронне видання)

Затверджено редакційно-
видавничою радою Харківського
національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
протокол № 4 від 18.05.2022 р.

Харків – 2022

Редакційна колегія: Бойчук Ю. Д., д. пед. н., професор, член-кореспондент НАНПУ України; Іонов І. А., д. с.-госп. н., професор, член-кореспондент НААН України; Леонтєв Д. В., д. б. н., професор; Чаплигіна А. Б., д.б.н., професорка; Перетяга Л. Є., д.пед.н. професорка; Комісова Т. Є., к.б.н., доцент, професорка кафедри анатомії і фізіології людини імені проф., д.м.н. Я. Р. Синельнікова; Твердохліб О. В., к.б.н., доцент; Сидоренко О. В., к.т.н., доцент; Галій А. І., к.б.н., доцент., Кратенко Р. І. к.б.н., доцент.

П'ята міжнародна конференція молодих учених: Харківський природничий форум (19-20 травня 2022 р., м. Харків): збірник тез. – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. – 277 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 5 від 18 травня 2022 р.

У збірці представлено матеріали науково-практичної конференції метою якої було об'єднання молодих науковців з країн Центральної та Східної Європи для обміну досвідом та натхненням, проведення плідних дискусій та налагодження сталого співробітництва у галузі природничих наук та освіти. Представлені роботи висвітлюють сучасний стан та перспективи розвитку природничої науки і освіти та присвячені актуальним проблемам сучасної біології, хімії, педагогіки, спеціальної психології та педагогіки здоров'язбереження.

©Харківський національний
педагогічний університет імені
Г. С. Сковороди

Мозгова Г.С., Твердохліб О.В. БІОЛОГІЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ.....	80
Пінський О. О., Мельник А. О. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ	82
Прусова М.О. ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ. РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ STEM-ОСВІТИ	84
Скакун О. В., Прядка А. С., Твердохліб О.В. ПРАКТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ В СТАРШІЙ ШКОЛІ	86
Степанюк А. В., Грицак Л. Р., Бирич С. П. ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІОЕТИКА ТА БІОБЕЗПЕКА» ЯК ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ.....	88
СЕКЦІЯ «ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ, КОРЕКЦІЙНА ОСВІТА».....	92
Kots SN., Kots VP. , Yatsenko V. V. ANXIETY LEVEL IN STUDENT YOUTH 2022	92
Lantukh Ya.A., Kots SN, Kots VP. NEGATIVE EFFECT OF SUGAR.....	94
Makushchenko AO , Kots SM, Kots VP DISTANCE EDUCATION. OPPORTUNITIES FOR FAVORABLE DEVELOPMENT OF PHYSICAL ACTIVITY IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION.....	96
Mavrodi S., Kots SN, Kots VP HYPOCHONDRIA	98
Гладкіх А.М., Галій А.І. РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ З ТЮТОРСЬКИМИ КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	100
Гончаренко М. С. СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ «ІДЕЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ» ТА РОЛІ ВЧИТЕЛЯ.....	103
Гончаренко М.С. ¹ , Камнєва Т.П. ² , Самойлова Н.В. ² ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЇ НА СТАН ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ	105
Горелова Г. А., Галій А.І. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УЯВИ У ОСІБ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ	109
Громова Т.В. МОНІТОРИНГ СИТУАЦІЇ ТА ДИНАМІКА ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ В КІРОВОГРАДСЬКІЙ ОБЛАСТІ 2017-2022 р.	110
Гуріна Т.О. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ У НАПРЯМІ ВИВЧЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ РОЗВИТКУ	112
Дерман Н.В., Перетяга Л.Є. ЛОГОПЕДИЧНА ДОПОМОГА ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕНЕСЛИ ІНСУЛЬТ.....	114
Докійчук І.О. ВПЛИВ ЙОДОДЕФІЦИТУ НА РОЗВИТОК ДІТЕЙ.....	117
Заскалько О. М. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ САМОСВІДОМОСТІ ПІДЛІТКІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	119

3. Освіта повинна навчати людину розумінню її складності, багатовимірності, зв'язку з космосом, землею, індивід - суспільство - рід. Освіта повинна забезпечити розуміння наступних рівнів: індивідуальний, соціальний, культурний, розумовий.

4. Навчати земної ідентичності: планетарний розвиток. Спадщина XXI століття (позитив і негатив). Надія. Не боятися невизначеностей.

5. Навчати взаєморозумінню: розуміння - інтелектуальне та інтерсуб'єктивне (пізнання суб'єкта суб'єктом, підключаючи емпатію, проекцію).

6. Етика людського роду. Антропоетика. взяти на себе відповідальність за стан людини на планеті, розвивати гуманність, планетарну єдність, солідарність, розуміння, демократію.

7. Школа - лабораторія демократичного життя. Фактично цей матеріал є програмою діяльності педагогіки вищої школи та валеології [1, 334].

«Хто може забезпечити людству духовний шлях розвитку? Хто в державі може здійснити кардинальний переворот в умах нового покоління про пріоритет духовного гармонійного розвитку над економічним збагаченням? Тільки система освіти!» (В.Сухомлинський).

Список використаних джерел

1. Гончаренко М.С. Теоретико-методологічні аспекти підготовки майбутнього вчителя на засадах синергетичного підходу. Х. Стиль – Издат, 2019 – 458 с.

**Гончаренко М.С.¹, Камнєва Т.П.², Самойлова Н.В.²
ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЇ НА СТАН ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.
ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ**

¹*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди*

²*Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна*

Сучасний світогляд на основі синергетичного підходу розглядає людину як складну багатовимірну структуру, що представлена як на матеріальному рівні, так на в енергоінформаційному та духовному рівнях. Людина, як кожна жива система, являє собою сукупність гармонійно пов'язаних, взаємодіючих елементів, діяльність яких спрямована на адаптацію до умов існування та виживання в нашому динамічному і не завжди безпечному світі.

Усі матеріальні об'єкти на планеті Земля є триєдиною субстанцією, яка складається з речовини, енергії, інформації. Речовина і енергія постійно переходять одна в другу під контролем інформації.

Одна складова – речовинна (у людини це фізичне тіло) досліджена досить фундаментально. Дослідження двох інших складових – енергії й інформації та особливостей їх взаємодії є пріоритетними та сучасними для вчених усього світу. [1-6, та інш.]

З'явилися роботи, які відкривають таємниці енергоінформаційних взаємодій в організмі людини, доводять існування в людському організмі системи інформаційних і електромагнітних полів, що регулюють біохімічні реакції та впливають на інтеграцію регуляторних систем організму, забезпечують оптимальну адаптацію організму людини до умов довкілля.

Ці дослідження доводять, що людина – багатовимірна й існує як фізична матерія і як біоенергетична структура, у якій інформація впливає на ріст, розвиток і формування організму, виконує корегуючі і регуляторні функції.

Існують дослідження, які доводять наявність у організмі людини систем обміну інформацією, при чому багато з них функціонують набагато швидше, ніж нервова система. Швидкість сприйняття, передачі інформаційних сигналів і реагування на них

повинні бути такими, щоб миттєво реагувати на сигнал небезпеки і забезпечити виживання індивіду. [3, 6].

Як доведено у роботах [2-4], в живому організмі абсолютно всі клітини, незалежно від їх диференціації перебувають під постійним впливом і контролем загального інформаційного поля – основи інформаційного гомеостазу всього організму. Іншими словами, інформаційний гомеостаз – це «каркас» усіх можливих польових «каркасів», на яких формуються всі субклітинні, клітинні та органні структури.

Інформаційний, електромагнітний, біохімічний, функціональний (та, можливо, інші, які не зазначені і які ще не відомі) гомеостазу перебувають у постійній динамічній рівновазі, і зміни в одному неминує призводити до змін в іншому. Всі зазначені гомеостазу є надскладними системами, і між ними повинні функціонувати певні зв'язки.

Тобто, інформація є складовою частиною людського організму – інформація внутрішня відповідає за життєдіяльність організму. Інформація зовнішня впливає на внутрішню інформацію і формує сигнали адаптації до змін у навколишньому середовищі. На жаль, не завжди інформація зовнішня є позитивною. Війна, розв'язана на нашій території, викликає шквал негативних емоцій, розпачу, страхів, гніву, переживань.

На сьогодняшній момент актуальними є питання, які пов'язані зі збереженням здоров'я при психоемоційному навантаженні під час воєнних дій, з аналізом впливу інформації на стан людини. При чому психологічні травми і посттравматичний синдром можуть статися не тільки в учасників чи свідків воєнних дій, а і в людей, що знаходилися на будь-якій відстані та сприйняли негативну або шоковую інформацію.

Психологам відомо, що стреси і емоційні навантаження впливають на функціонування всього організму і стан здоров'я людини. Для людини характерно повертатися в думках, розповідати, знову переживати травмуючу ситуацію чи знаходитись у пригніченому стані. В результаті стреси «запам'ятовуються», відкладаються в організмі людини, руйнують здоров'я і життя. Тому з'явився такий термін – посттравматичний синдром.

Швидкість реагування на небезпечні ситуації – миттєва, це необхідно для виживання. Реакції на небезпечну ситуацію можуть бути трьох типів: «завми», «біжи», «бий».

Реакція завмерти – характерна тим, що людина перебуває в ступорі, не може поворухнутися, горло стискається, не може крикнути. Невідомо чи може дихати в цей момент.

У стані стресу людина, якщо побіжить, то може побити рекорди світу з бігу чи зі стрибків, зробити щось на межі людських можливостей.

Реакція «бий» характерна для воїнів. Але навіть переляканий заєць може стати агресивним і небезпечним.

Аналіз цих реакцій свідчить про великий запас енергії, яка виділяється організмом на реагування на небезпечну для життя людини інформацію. Для всіх трьох типів реагування є одна загальна риса – це надлишок енергії на м'язах, чи скуті вони чи працюють в «аварійному» стресовому режимі.

Людина може забути, виштовхнути з пам'яті травмуючи події, але енергія та інформація про згубну дію стресу пройшла через весь організм, закарбувалася на внутрішніх органах, м'язах тощо. Посттравматичний синдром може бути глибоко скритим або нагадувати про себе у якихось ситуаціях чи періодично.

На жаль, у повсякденному житті виникають ситуації, коли людині потрібна допомога психотерапевта. У зонах воєнних конфліктів така допомога потрібна майже кожному мешканцю (який лишився живим).

Існують розробки для допомоги людям, які страждають від пережитих стресів. Серед них рекомендації доктора Д.Чьорча, доктора Д.Берселі та інших.

У книзі кандидата медичних наук, автора багатьох книжок з енергетичної психології – Доусона Чьорча «Геній у ваших генах» зібрані найновітніші дослідження організму людини як системи, представленої на матеріальному і енергоінформаційному рівнях.

Працюючи в якості психотерапевта з людьми, які страждали від посттравматичного стресу, доктор Чьорч набрав багатий досвід і щедро ділиться ним у книгах. Там ви можете знайти рекомендації щодо оздоровлення і звільнення від негативної дії стресів. [6].

У 2017 році в Києві відбулося засідання Міжнародної міждисциплінарної асамблеї «Посттравматичний стрес: дорослі, діти та родини». На цьому заході нами були представлені матеріали дослідження впливу антистресового тренінгу на здоров'я людини. Тренінг по антистресовій програмі проводився згідно з авторською методикою TRE (Trauma Releasing Exercises) доктора Девіда Берселі. Доктор Берселі (David Bercei), спираючись на свій досвід, розробив концепцію зняття глибоких хронічних соматичних порушень, викликаних тяжким шоком або травмою. Метод включає спеціальний комплекс фізичних вправ, які націлені на зняття напруги в певних місцях організму або зажимів у м'язових групах, що утворилися в результаті травмуючої ситуації. Вправи допомагають зняти напругу, повернути стан спокою і розслабленості, енергетичний баланс організму. Метод не вимагає великих фінансових витрат, полягає у виконанні певних досить нескладних вправ.

У тренінгу, проведеному інструктором з TRE, прийняли участь студенти і викладачі університету імені В.Н. Каразіна. До і після тренінгу були проведені вимірювання адаптаційного потенціалу згідно з методикою [1, 5]. Після виконання комплексу вправ у 18 з 20 учасників зміни значень адаптаційного потенціалу були не значними, у межах 10 %. А у двох учасників тренінгу значення адаптаційного потенціалу різко піднялось – приріст склав до 50 %. При аналізі такого результату виявилось, що одна з учасниць була медсестрою на війні у Афганістані, а друга нещодавно отримала стрес від звістки про те, що має невиліковну хворобу. Тобто вправи були надзвичайно корисними і дієвими саме для тих учасників, що мали посттравматичний синдром. Вони допомогли зняти напругу, вивільнити енергію загнаного в середину організму стресу – негативної інформації, повернути сили і адаптаційні можливості організму. При чому позитивна дія антистресового комплексу була досить суттєвою як для людини, у якої стрес стався вчора, так і для людини, яка була задіяна у воєнному конфлікті понад 25 років тому. На учасників тренінгу, які не мали посттравматичного синдрому, вплив комплексу теж був позитивний – збільшення адаптаційного потенціалу в межах 10 %, адже складно знайти людину без стресів і негативних переживань.

Таким чином, дослідження впливу авторської методики TRE (Trauma Releasing Exercises) доктора Девіда Берселі показали надзвичайну її ефективність для зняття посттравматичного стресу, доступність для виконання і оздоровчу дію на організм людини.

Книги і опис методу Д. Берселі викладені в інтернеті, у деяких містах відкриті центри для групових антистресових тренінгів. У м. Харкові до війни функціонувало декілька таких центрів.

На полицях магазинів та в інтернеті можна знайти рекомендацій психологів щодо збереження психічного здоров'я під час стресових ситуацій. Багато з них рекомендують медитації та молитви, вправи з йоги та енергетичні комплекси.

У часи конфліктів необхідне розуміння того, що негативна інформація, стрес сприяють виникненню соматичних відхилень, психічних розладів, руйнувати здоров'я людини.

Інформація є одною зі складових людини. На жаль, вороги роду людського використовують інформацію як дієву зброю. Неправдива інформація, підла брехня, провокації, зомбуюча пропаганда можуть вибити у людей здатність критично мислити, сформувані викривлені сприйняття подій, посіяти розбрат, ненависть, розколоти суспільство. Розроблені методи нейролінгвістичного програмування свідомості людини, створені спеціальні установки для «обробки» населення. Події останніх років і особливо трьох місяців показують ефективність цього програмування. Людям, які піддалися зомбуванню, неможливо нічого довести, вони не чують, не сприймають іншої думки, ніж ті, що їм були нав'язані. Це страшна війна в головах людей, бо зомбовані люди нав'язані переконання вважають своїми думками. Інформаційна війна підриває суспільство зсередини, руйнує сім'ї, руйнує здоров'я, психіку і ментальну адекватність людини.

Висновки. Після закінченні воєнних дій суспільство вже ніколи не буде таким, яким воно було до війни. Втрати на війні неможливо компенсувати нічим. Посттравматичний синдром у явному або не проявленому вигляді буде у більшості членів суспільства. Психотравми провокують розлади соматичного здоров'я, порушення соціальної адаптації та інші прояви погіршення якості життя.

У часи конфліктів необхідне розуміння того, що негативна інформація, стрес сприяють виникненню соматичних відхилень, психічних розладів у людини.

Важливо розуміти, що вороги використовують інформацію як дієву зброю. Інформаційна війна розколює суспільство, викривляє свідомість людей.

Для збереження здоров'я індивідуального і суспільного потрібні будуть зусилля, заходи, тренінги. У світі напрацьовані методики, які допоможуть людині вийти з критичного стану.

Список використаних джерел

1. Влахов А. Л., Влахова О. П. Скрининговая энергоинформационная адаптометрия голографической матрицы человека / Валеология: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку: II Міжнар. наук. - практ. конф. Т.ІІІ. — Харків, 2004 р. С. 26–33.
2. Гоженко А., Горбачевський О. Електромагнітний гомеостаз і адаптація організму людини до стрес-факторів /. Вісн. НАН України, 2009, № 10, Стр. 12–36;
3. Голуб Ю.С., Коптелов О.О., Бондар М.П. Біорезонансна медицина – електромагнітний еліксир здоров'я / Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2018. – 512с .
4. Гончаренко М. С. Волновые процессы. Природа. Человек. Здоровье.: уч. пособие. / Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2012. 327 с.;
5. Гончаренко М.С., Камнева Т.П., Носов К.В. Спосіб визначення енергоінформаційного поля організму людини. Патент України № 23282, Опубл. 25.05.2007, бюл №7.
6. Чёрч Д. Гений в ваших генах. Основы целительства /пер. с англ. СПб. : ИГ «Весь», 2010. 368 с.